

MIROSLAV HOLUB

POEZIE

4

Miroslav Holub

JDI A OTEVŘI
DVEŘE

BÁSNĚ

O knize

Jdi a otevři dvěře (1961), čtvrtá básnická sbírka Miroslava Holuba přináší do poezie, stejně jako sbírky předchozí, „nepoetické jevy“, i když nenápadná tvořivost autorových hrdinů se snaží zlidš'ovat okolní svět.

O autorovi

MIROSLAV HOLUB

(13. září 1923, Plzeň–14. července 1998, Praha)

byl český básník, prozaik, esejista, překladatel.

Narodil se v rodině právníka, dlouholetého zaměstnance plzeňského ředitelství státních drah; rozhodující intelektuální vliv na Holuba měla ovšem matka, středoškolská učitelka jazyků. Jeho první manželkou byla herečka Věra Koktová. Syn Radovan Holub (* 1949) je filmový žurnalista. – Obecnou školu a klasické gymnázium Holub vychodil v rodišti. Maturoval v roce 1942 a do konce války pracoval jako pomocný dělník ve skladu řeziva a na překladovém nádraží. (Od roku 1944 se datují jeho první pokusy o básnickou tvorbu,

inspirované francouzskou poezií v překladech Karla Čapka a surrealismem Vítězslava Nezvala.) Roku 1945 se v Praze zapsal na Přírodovědeckou fakultu, 1946 však přestoupil na Lékařskou fakultu UK (MUDr. 1953). Při studiích byl zároveň (1945–1952) pomocnou vědeckou silou v Ústavu pro filozofii a historii přírodních věd řízeného prof. Otakarem Matouškem, jehož semináře také navštěvoval. Docházel i na přednášky z logiky, filozofie a literární historie. Působil ve vysokoškolské organizaci Mladá generace československých přírodovědců. V letech 1953–1954 pracoval jako patolog v pražské nemocnici na Bulovce, odtud přešel do Biologického (později Mikrobiologického) ústavu ČSAV, kde se věnoval především imunologii. V roce 1970 byl z politických důvodů propuštěn, po krátké době však přijat do nově založeného Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) v Praze-Krči. Výsledky svých výzkumů z oblasti imunologie publikoval od roku 1958 doma i v zahraničí v řadě vědeckých studií i rozsáhlejších knižních publikací. Dosáhl hodnosti CSc. (1958), DrSc. (1991) a doktorátu honoris causa na univerzitě v Oberlinu (USA, 1985). V 60. letech a znovu od konce 70. let hojně cestoval či hostoval v zahraničí, povětšinou s cíli vědeckými, též však literárními (mj. navštívil Anglii, SRN, Francii, Irsko, Řecko, Čínu, Indii, Izrael, Austrálii, Mexiko). Jako vědec i literát často a dlouhodoběji pobýval v USA (1962, 1963, 1965–1967, od konce 70. let pravidelně každý třetí rok).

Bibliografie:

Beletrie: Denní služba (BB 1958); Achilles a želva (BB 1960); Slabikář (BB 1961); Jdi a otevři dveře (BB 1961); Studie k problémům poezie (B 1962, tisk k 10. výročí Literárních novin); Kam teče krev (BB 1963, s fotografiemi J. Paříka); Zcela nesoustavná zoologie (BB 1963, k fotografiím K. Příbyla); Tak zvané srdce (BB 1963); Anděl na kolečkách (básnický cestopis, 1963; rozšíř. 1964); Tři kroky po zemi (sloupky, EE 1965); Ačkoli (BB 1969); Žít v New Yorku (E cestopis., 1969); Beton (BB 1970); Události (BB 1971); Stručné úvahy (BB 1971, sazba rozmetána); Naopak

(BB 1982); Interferon čili O divadle (BB 1986); K principu rolničky (sloupky, 1987); Maxwellův démon čili O tvořivosti (EE 1988); NE patrně NE: Zcela malá knížka nadávek, zákonů, odkazů apod. (BB, aforismy, 1989); Skrytá zášť věku (sloupky, 1990); Syndrom mizející plíce (BB 1990); O příčinách porušení a zkázy těl lidských (EE, sloupky, 1992); Ono se letělo (vzpomínkové EE, BB 1994); Aladinova lampa (cestopisné PP, 1996); Narození Sisyfovo (1998).

Souborné vydání: Spisy (vychází od roku 2003 v nakladatelství Carpe diem, z plánovaných čtyřech svazků vyšly dosud tři: Básně, 2003; Cestopisné prózy, 2003; Eseje a sloupky, 2005; ed. M. Huvar).

Výbory: Anamnéza (1964); Sagitální řez (1988); Model člověka (slovensky, Bratislava 1990, ed. J. Kolenič); Lepší role už nedostaneme (2000, ed. M. Huvar, obsahuje CD se záznamem recitátorských, hudebních a divadelních interpretací Holubovy poezie, k omezenému počtu výtisků přiloženo též DVD se záznamem inscenace Holubových básní v divadle poezie Regina Břeclav); Časoprostor (2002, ed. V. Justl).

Ostatní: New York (1966, text ve fotografické publikaci E. Fukové, M. Novotného a M. Šechtové).

(Zdroj: Slovník české literatury po roce 1945)

Miroslav Holub

Jdi a otevři dveře

2014

Knihu nabízíme rovněž v aplikaci CARPE DIEM ONLINE.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdělení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Všechna práva vyhrazena.

Tato publikace ani její část nesmí být publikována, uchováována v rešeršním systému nebo přenášena jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, elektronického, fotografického či jiného záznamu) bez předchozího souhlasu nakladatelství.

No part of this may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the author. The only exception is by a reviewer, who may quote short excerpts in a review.

© Miroslav Holub – dědicové c/o DILIA, 2014

Foto © Michal Huvar, 2014

© Carpe diem, 2014

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

978-80-7487-061-3 (ePub)

978-80-7487-062-0 (pdf)

*...a neříkej bezmocně: Mlha je
krásná.*

Jindřich Hořejší

Dveře

Jdi a otevři dveře.

Třeba je tam venku
strom, nebo les,
nebo zahrada,
nebo magické město.

Jdi a otevři dveře.

Třeba tam pes škrabe.
Třeba je tam tvář,
nebo oko,
nebo obraz
obrazu.

Jdi a otevři dveře.

Když je tam mlha,
spadne.

Jdi a otevři dveře.

I kdyby tam byla jen
tíkající tma,
i kdyby tam bylo jen
duté vanutí,
i kdyby tam
nic
nebylo,

jdi a otevři dveře.

Aspoň
průvan
bude.

Advent

Ledy leží podle řeky
jako nepoužité
obaly
života.

Na návsi bortí se kostel,
kape do sakristie,
svíčky posmrkávají.

I pánaboha tam zebe.

A tak si vleze
do kurníku naproti
a klímá na hřadě.

Nenese,
nekokrhá.

Ledy leží podle řeky
jako nepoužité
obaly
života.

Vodník

Je nutno

hned po ránu pouštět bublinky,
dopoledne houpat vlny,
k poledni kapat vodu z šosu po mezi,

až do večera šlapat bahno na čeřiny,
s první tmou kuňkat na měsíc, –

a sednout si a jen tak strašit
dneska vůbec není čas.

Čarodějův učeň

Po provedení zakletí
provede se hlášení
na formuláři *Zak-1*.

Lidi proměněné na sovy,
sovy proměněné na lidi,
Kukulínovy vrby,
Midasovy uši
a dračí krev

inventujeme
separátně.

Černý kocour
se vede pod *Netopýry*.

A do skladu
run a muřích noh
vstupujeme výhradně
v podobě myšky,
malinké červené myšky
se zelenýma žabíma očima:

pořádek musí být!

Polednice

Stojí frontu na loktuše,
na jedová jablíčka,
rve se o poslední berli.

Má doma dvěštěosmdesát loktuší,
třístadvánáct berlí
a tři tuny jedových jablíček,
která se zvolna mění
na hady,
na štíry
a na sumýše.

A když na rynku
potká klekánici,
pokyvuje nakřáplou hlavou
a mumlá hodinu za hodinou:

A napřesrok, paní, nám zruší
i to bůží poledne.

Večerní zátiší s protoplazmou

Domy obrůstají
lišejem soumraku,
rozhlasové noviny
pnou se po fasádách,
karbanátek si zpívá.

Protoplazma jménem
takovej–už–je–život
vysunuje ze všech oken
výběžky s bystrozrakými babími hlavami,
oblévá chodce,
vniká do postelí naproti,
pohlcuje slzy, střepiny hádek,
těhotenství a potraty,
potřisňuje spartaky a televizory,
duří cenami vajec,
slizovatě se dme nevěrami,
odškrcuje rejdivé výtrusy
to–za–nás–nebyvalo.

A ještě za tmy světélkuje
jako vysychající mrtvé moře

mezi peřinami, povídky a stratosférou.

Staré město

Arkády ukusují
z krajíce soumraku
a v podloubí tma
belhá se pilíř od pilíře
a skuhrá:

Dvě dvojky a jeden kříž
tam chyběly,
sedum bodů.
Nic nebral.

Revmatický duch sklepa
nadává kočičím hlavám,
z piána v prvním patře
souká se Rekviem
a zívající chrlič
kritizují Picassa.

Kmitavé světlo
belhá se pilíř od pilíře
a skuhrá:

Dvě dvojky a jeden kříž
tam chyběly,
sedum bodů.
Nic nebral.

Jsou místa, kam století
sahá jen
panožkami.

Pohádka

Postavil si svůj domek,
své základy,
své kameny,
své zdi,
svou střechu nad hlavou,
svůj komín, svůj kouř,
svou vyhlídku z okna.

Postavil si svou zahradu,
svůj plot,
svůj tymián,
svou žízalu,
svou rosu večer.

Uřízl si svůj kousek nebe nahoře.

A zabalil zahradu do nebe
a domek zabalil do zahrady
a všechno zabalil do kapesníku

a šel
sám jako polární liška
chladným,
nekonečným
deštěm
do světa.